

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS OADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

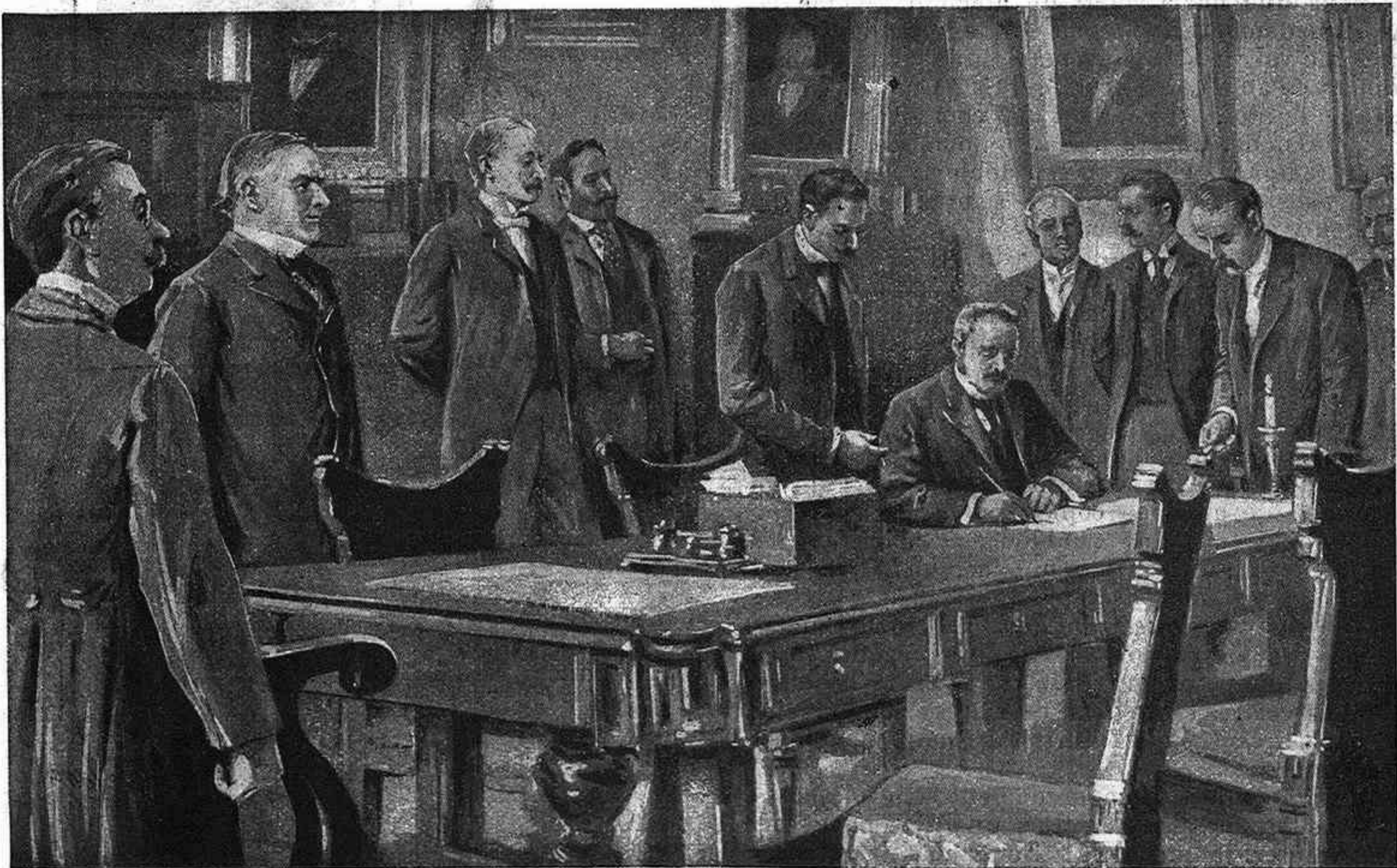
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto Rico, 4.—Extranger, 5

A WASHINGTON

SOLEMNE ACTE DE LA FIRMA DELS PRELIMINARS DE LA PAU ENTRE ESPANYA Y 'LS ESTATS-UNITS

1. Coronel Montgomery.— 2. Mac-Kinley.— 3. Day, secretari d' estat.— 4. Moore, auxiliar de la secretaría d' Estat.— 5. Thiebaut, secretari de la embaixada francesa.— 6. Juli Cambon, embaixador de Fransa y representant d' Espanya pera la firma del protocolo.— 7. Pruden, auxiliar de la secretaría presidencial.— 8. Cortelyou, de la secretaría presidencial.— 9. Cridler, de la secretaría d' Estat.— 10. Capitá Loeffler.

CRONICA

CONRAT COLOMER

Un altre que se n' ha anat, y un altre dels que valían.

Deu fer cosa de un any y mitj varen dir los periódichs que havia sofert un atac d' apoplegia. Afortunadament la noticia era exagerada, de lo qual me vaig poder convèncer alguns días després trobantme ab ell en l' acera del Saló Condal. No estava bé del tot, pero no tant mal com feyan suposar los periódichs. Encare hi havia home per trepitjar algún temps las taulas en son doble carácter de cómic y de autor, en un y altre sempre aplaudit del públich y ab justicia sempre.

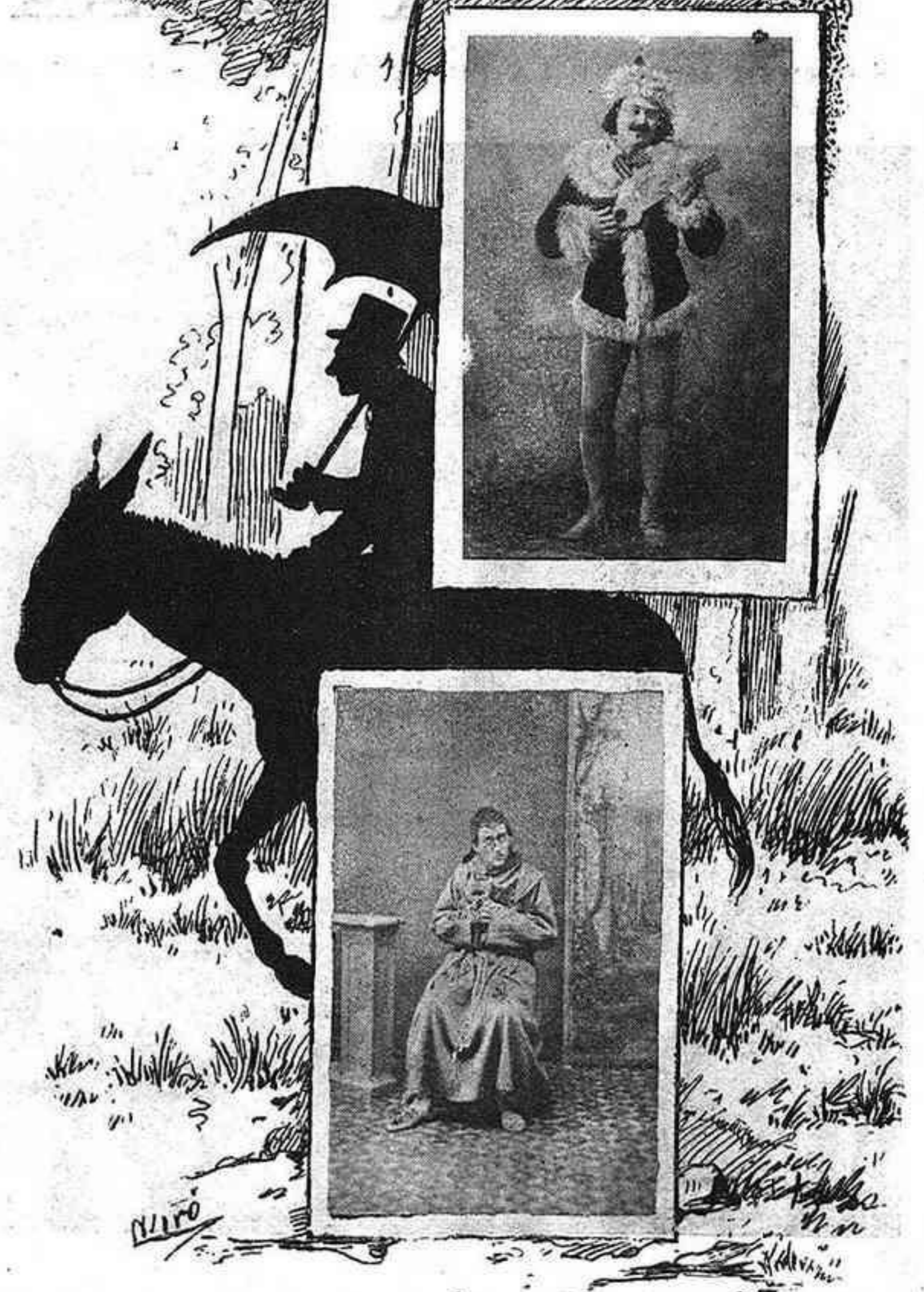
—Sobre tot, cúydat—li vaig dir.—Fés exercici y no treballis massa.

La veritat es qu' era un candidat á la feridura. Alt, corpulent, coll curt, de temperament sanguíneo... y en virtut de sa professió sempre entaforat en lo teatro, quan no representant á las nits, ensajant y dirigint los ensaigs durant lo día, y á horas perdudas escribint obras ó millor dit arreglarlas pera lo qual hi tenia la má trencada ó preparant un reguitzell de aquellas coplas saladas, xispejants, sempre oportunas, que 'l públich acullía entre grans riallas empassántselas com brescas.

Mil cops m' havia dit:

—La vostra *Esquilla* 'm dona la primera materia per las meas coplas. Algunas vegadas jo no faig mes que posar en ratllas curtas las ratllas llargas dels vostres *esquellots*, de manera que la major part dels aplausos que 'm tributa 'l públich, son per vosaltres.

Aquesta confessió exageradament benévola posava de relleu una de las moltas qualitats bonas del seu carácter: la modestia. De la mateixa manera que ab las coplas, quan tal llenguatge usava, procedía ab las obras que arreglava per l' escena. Per més que moltas d' ellas podían ben bé passar per originals, dadas las infinitas modificacions qu' introduhía en lo séu desarrollo y contextura, aixis com

CONRAT COLOMER
en algunas de sas populares creacions,

en lo caràcter y en lo dibuix dels personatjes y en tot lo diàlech, ni una sola vegada deixá de donarlas com á arreglos, reservantse sols la part més ínfima del mérit que contreya.

Fins á tal punt era escrupulós en aqueixas matèries, que bé podia servir d'exemple á algú plagia-ri, que no content ab apropiarse los fruyts del ingeni agé, 's complau en embrutarlos ab sas porcas mans.

* *

Conrat Colomer, desde sa joventut, se sentí atret ab forsa irresistible pel teatro. Fill de una familia acomodada, si s'hagués resignat á ofegar la seva vocació natural seguint dócilment lo camí que aquella li trassava, hauria arribat á ser oficial y fins jefe d'enginyers militars, y l'hauriam conegut vestint l'honrós uniforme. Com alumno de l'Academia l'havía portat ja algú temps; mes era aquella l'època dels pronunciaments que precediren á la revolució de Setembre, y ell se pronunciá contra la carrera, avants de terminarla, pera dedicarse exclusivament al teatro.

Lo vaig coneixer per allá al any 67 formant part de un núcleo de artistas joves, qu' en Rafelet Ribas, actor també, empressari y duenyo d'un arxíu líric dramátich, se pot dir que capitanejava. ¡Quíns xicots mes aixerrits eran els de la colla!... Encare recordo á n' en Pardo, que á sos dinou anys feya 'ls papers de barba, gracias á la seva veu de baix profundo... Una nit representant á *Talia* (un teatret que hi havia á la plassa de Catalunya en lo solar que ocupa avuy el *Grand Hotel Continental*) lo melodrama *El Hijo de la noche*, en l'escena que representa l'abordatge de un barco, 'l taco de una pistola manejada per un comparsa, se li va c'avar al pit, y de aquella va morir. ¿Y en Ricardo Figuerola? Alumno privilegiat del Real Conservatori de Madrid, valia molt, pero las sevas pretensions eran tan grans com lo seu mérit, y la seva displicencia tan gran com las sevas pretensions. Sempre arribava tart als ensaigs... y no obstant la mort va arribar per ell molt prompte, arrebatant al naixent teatro catalá un element que hauria pogut proporcionarli días de verdadera gloria....

Donchs, en aquest núcleo de actors joves y entusiastas pel seu art, lográ sobressortir en Conrat Colomer, desde sos primers passos en l'escenari, quedant caracterisat com un actor cómic de bona ley, flexible, dúctil, pastós y ab bonas tendencias envers la naturalitat que li feya aburrir totas las exageracions y xocarrerías, á que acostuman apelar els graciosos pera fer riure al públich si 's plau per forsa.

Aixís s'iniciava un artista que havia de ser prompte lo més ferm puntal de la sarsuela catalana.

* *

Cobrá aquesta gran importancia, en lo temps dels bufos, y s'adelantá de alguns anys al *género chico* que avuy cultivan els castellans y que han lograt difundir per tot Espanya y per América. No es aquesta l'ocasió més apropósit de indagar las causas que van produhir la seva decadencia y la seva mort: un altre día podrém ferho.

Consti no obstant que no 'n pot tenir may la culpa en Conrat Colomer, que á la sarsuela catalana dedicá sempre tot lo seu talent y tots los seus esforços. La seva figura 's destacá representant de una manera admirable los tipos principals de aquellas obretas lleugeras y graciosas que per espay de més de 20 anys recrearen á tota una generació. En lo *Circo Barcelonés* y ab més constancia encare en lo *Teatro del Tivoli*, las obras de aquest género cons-

tituhiren lo repertori únich durant temporadas enteras. Algunas alcansaren centenars de representacions. Y just es consignar que al éxit hi contribuí en primer terme en Conrat Colomer, prenent pel seu compte, no sols la direcció escénica sino l'interpretació dels tipos més originals y compromesos de las tals obretas.

¡Y quína serie més continuada de creacions!... ¿Cóm olvidar *La Manescalá*, *La Guardiola*, *Robinson Petit*, *De la terra al Sol*, *De Sant Pol al Polo Nort*, *Lo rellotje del Montseny*? Seria cosa de no acabar may si haguéssim de citarlas totas.

Y en Colomer, no sols com actor se distingia, sino com autor. ¿Se vol una obra mes graciosa, que 'l picaresch arreglo del *Ki-ki-ri-ki*? Sols sabent manejar tots los recursos del catalá que ara 's parla, ab gran amaniment de sal y pebre, pot ferse triunfar una obreta tant plena de graciosa malicia. Algú actor ó arreglador castellá que s'hi ha atrevit s'ha estrellat en la seva empresa. Y en cambi en Colomer hi recullia cada nit un gran acopi de aplausos y riallas.

* *

En Conrat Colomer siguié tot temps una mina per las empresas.

Home de iniciativa, tant laboriós com coneixedor del gust del públich, allá ahont ell treballava, l'éxit era de rigor. Que ho digui sino l'Ignaci del Tivoli que no sabia passarse sense contractarlo. Decaygut estava l'*Eldorado* y en Colomer lográ donarli una vida tan llarga qu'encare dura, introduhint el *género chico* per primera vegada á Barcelona.

—La major part de aquestas obras no m'agradan—me digué un día—pero 'l públich está estragat y se las menja.

¡Quína llástima que un artista dotat de tant excelents condicions se vejés condemnat á estimular l'estragament del paladar del públich!... Y en la present ocasió, era tant lo que 'l coneixia, que 's pot dir que se li anticipava.

¿Y cómo no l'havía de coneixer, si may s'havía volgut moure de Barcelona? Apesar de que la seva especial manera de caracterisar los tipos y sobre tot de cantar *couplets*, suplint l'escasés de la veu ab l'intenció ab que los acentuava, eran qualitats que l'acostavan més als actors francesos com Bressant, Lasuer y altres eminencias de l'Opereta, no per aixó deixava de lluhirse interpretant obras del repertori castellá. Ara mateix recordo que quan Arderius va deixar de representar á Barcelona *Los Sobrinos del Capitán Grant*, va pendre'ls en Conrat pel seu compte, logrant eclipsar en lo paper de Doctor á aquell famós artista.

Y es qu' en Colomer possehia flexibilitat mes que suficient pera lluhirse en tots los seus empenyos.

Que ho diga sino la part que va pendre durant una ó dos temporadas en las funcions de Romea. ¡Quín actor més conciensut!... En aquella ocasió estrená *La vocació* del seu amic Enrich Moragas y la seva comedia *La parentela*, que junt ab la pessa també seva *Un Wagó*, mereixen figurar entre las primeras y més celebradas del repertori catalá. Com actor de caràcter, ens féu doldre en Colomer, de que no hagués dedicat tot lo seu talent á la comedia de la terra. Las empresas no volgueren lo qu'ell tal vegada hauria desitjat ab tota l'ánima. Mes, bé podém dir qu' en matèries de teatro 's fá lo que 's pot y no lo que 's vol.

* *

De totas maneras, al anársen en Colomer de aquest mon, deixa en l'escena un buit difícil d'omplir.

LOS QUE SON Á FORA

¡Súa que súa! ¡Vinga suar!
¡Y d' aixó 'n diuhen estiuhejar!

Fentli justícia, hem de dir que ab ell ha mort el
Fontova de la sarsuela catalana.

P. DEL O.

D' ANACREONT

(IMITACIÓ)

Tú, que de l' art de Fidias posseheixes
la gracia y sencillés encantadoras,
no mostris á ma vista cap escena
que hi prengui part ni Marte ni Belona.

Per Baco, t' ho demano:
si 'm vols tenir content, fesme una copa,
una copa d' argent, de forma esbelta
y sobre tot ben fonda.

Mes, no m' hi grabis pas cap lluyta grega:
grábam'hi alguna mossa,
de delicats contorns, bellugadissa,
coronada de rosas.

No m' hi grabis tampoch el bust d' Icarí
ni 'l seu carro de gel... ¡Aquest ensórral!
Esculpeixm'hi els Amors, Venus y Baco,
en dansas voluptuosas.

ROSSENDO PONS.

UN VEHÍ PERILLÓS

No tinch per costum vigilar als vehins ni escoltar
las sévas conversas, encare que devegadas, sense
volguer, me vegi obligat á sentirlas.

Cada casa es un mon, y aquí ahont los edificis
semblan fets de llauna, feyna tindriam las personas
laboriosas si havíam d' anar á perdre 'l temps recu-
llint las conversas que pujan pel cel obert, las pa-

raulas que ressonan pels patis, las exclamacions que
atravessan els envans.

Pero aquell vehí, als pochs días de viure sota 'l
meu pis, va comensar á preocuparme.

Acabava jo d' esmorzar y anava á sortir com de
costúm, quan de sopte, ab veu alterada, sento que
diu:

—¡El punyall! ¡déume 'l punyall!...

Vaig quedarme parat. ¿Qué significava alló?

—¿Quí son aquests nous vehins d' aquí sota?—
vaig preguntar á la nostra minyona, que general-
ment d' aquestas cosas sempre 'n sol estar enterada.

—Un matrimoni, ab dugas criaturetas.

—¿Qu' es boig ell?

—¡Y are! ¿Per qué ho pregunta?

—Per...

Los crits del vehí no van deixarme continuar.

—¡El punyall!—tornava á exclamar:—¡Déume el
punyall! ¡Vull matarlos... vull exterminar aquesta
rassa malehida!...

Jo no sabia qué fer.

Aquell home tractava segurament d' assassinar á
las sévas criaturas... Potser no era més que una
amenassa pera amedrentarlas... ¡Quí sab!... Hi ha
gent que té uns procediments tan rars!

Pensantho millor, vaig resoldre deixarho estar y
me 'n vaig anar al carrer. ¿Ab quín dret anava á fi-
carme en un assumpto tan delicat com la educació
dels fills d' una persona absolutament desconeguda?

En tot aquell día no va passar res; pero l' ende-
má, casi á la mateixa hora, sento al vehí que torna
á la carga.

Llavors no amenassava á ningú: 's lamentava, 's
queixava amargament de la existencia; pero ho feya
en frasses tan terribles y plenas de fel, que mate-
rialment glassavan l' ánima.

—¡La vida!—deya:—¿qu' es la vida per mí? ¡Un pesat fardo d' odis, remordiments y temors! ¡No la vull aixís la vida! ¡No puch soportarla! ¡Prefereixo la mort; la mort que tot ho acaba y tot ho cura!—

Y dihent aixó, se 'l sentía anar y venir per la seva habitació, removentse ab passos agitats, com si estés meditant una resolució extrema.

—Bah!—vaig pensar jo, apartantme de la finestra desde ahont l' escoltava:—ja li passarà. Aquests que sempre parlan de la mort, per lo regular son los que mes la temen. Los reservats y silenciosos... aquests si que devegadas, quan un menos s' ho pensa, fan un disbarat.

Vaig tornar á interrogar á la minyona, y, cas raro y excepcional, encare que no 'n sabia res. La portera li havia dit que 'l nou vehí era un home molt

serio, de cara verdaderament ferrenya, que cada vespre retirava á las tantas de la nit, que al passar per la portería ni menos saludava; pero aquí acabavan tots los seus informes.

¿Quí podía ser? De segur, res de bó. Quan un home demana punyals, y crida á la mort, y parla d' odis y remordiments, per alguna cosa será.

—¡Veyám!—me deya entre mí:—¡veyám si al capde-vall tindrem un disgust, y aquesta casa anirá per la gacetilla dels diaris y 'ls vehíns ens veurém enredats en declaracions, jutjats, judicis orals y romansos!

A la tarde, després de dinar, vam tornar á serhi. Lo vehí estava furiós y 's coneixía que parlava ab la seva senyora.

—¡Tú, tú tens la culpa de tot!—li deya cridant com un energúmeno:

—¡Hipócrita, perversa, malvada! M' has portat insensiblement al abisme, m' has conduhit al crim, m' has perdut per sempre ¡per sempre!—

Y al dir ¡per sempre! se li sentía donar grans cops de puny á la taula y cargolarse com un desesperat. Ella, l' infelís, no devía sapiguer qué contestarli: un silenci de mort seguía á las imprecacions del vehí, que, cada moment ab mes furia, tornava á exclamar:

—¡Hipócrita, perversa, malvada! ¡Tú, tú tens la culpa de tot!—

Jo n' hi sentit de marits incomodats y ab la llengua descarrilada; pero un llenguatge com aquell, tan violent, tan agresiu, tan espantós, no l' havia sentit may.

¡Vaya si acabaría malament alló! La possibilitat d' una catástrofe á cada instant se 'm feya mes evident. Aquell home mataría als seus fills, mataría á la seva dona y 's mataría ell mateix. ¡Un ters pis de setze duros, ab gas, aygua viva y totas las comoditats, convertit en una necrópolis!

Al día següent, quan la calma que á baix reynava comensava ja á infundirme l' esperansa de que 'l vehí s' hauría apaciguat, el sento de prompte enrahonant sol. Me poso á escoltarlo atentament, y...

¡Reyna Santíssima!

—¡Es precis que aixó acabi!—murmurava ab veu sorda: — Pegaré foch á la casa, volaré l' edifici y ofegaré 'l meu

TIRANT CÁLCULS

—Set pel govern, quatre per consums, deu pel ajuntament y dos per las céduas... Acabada la brema y venut el vi... no més hi perdrem catorze duros.

LOS REPATRIATS DE CUBA, AL ARRIBAR Á LA CORUNYA

Desembarcant del Montserrat.

dolor y la meva vergonya sota d' un pilot de ruínas!

Vaig fer un salt; obro la porta del pis y 'm llenso escalas avall fins al principal, ahont viu el propietari.

— ¡Estém perduts! — li dich agafantlo per la solapa.

— ¿Qué succeheix?

— ¿Ja sab quí es el nou vehí del tercer?

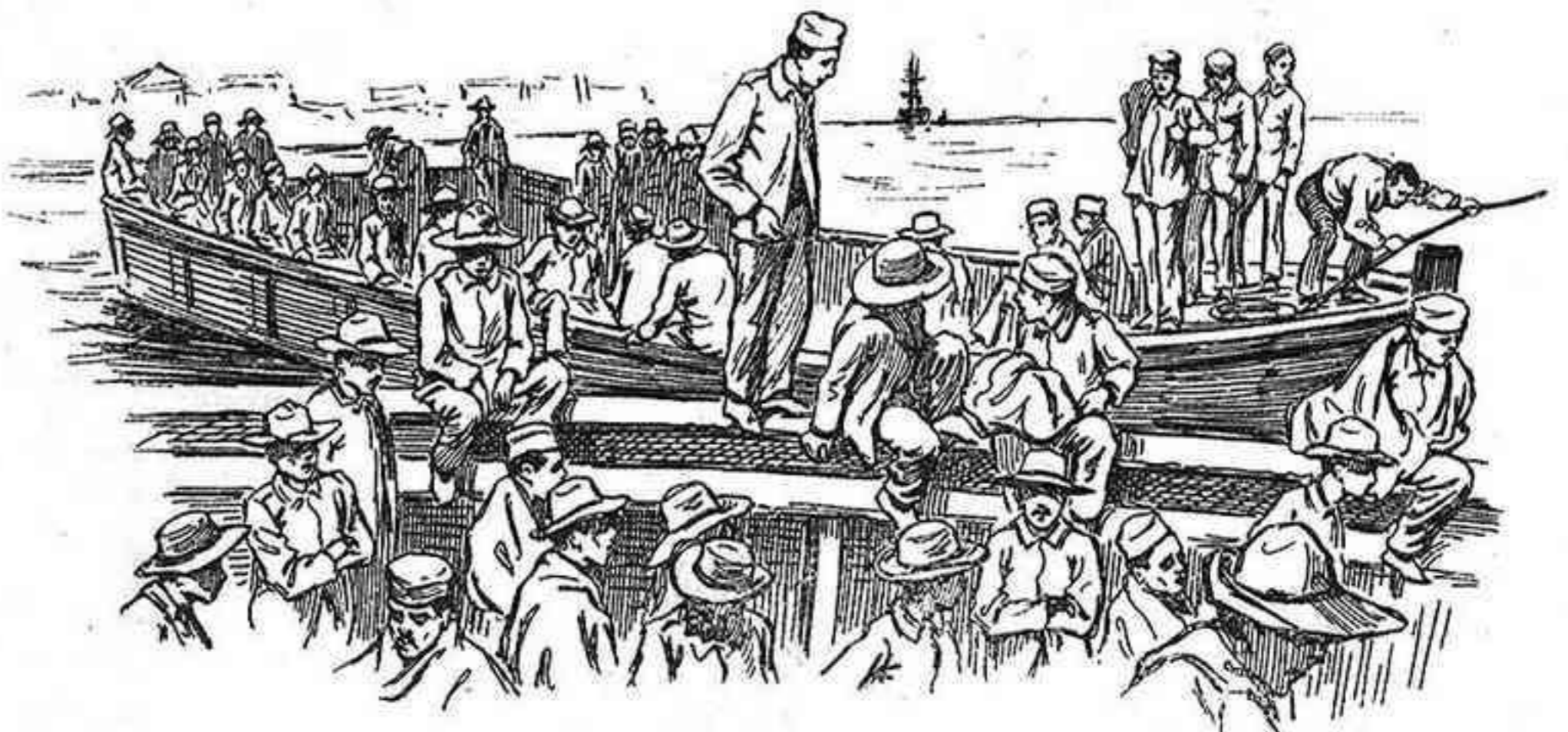
— Prou: el senyor Ráfols.

— ¿Quín Ráfols?

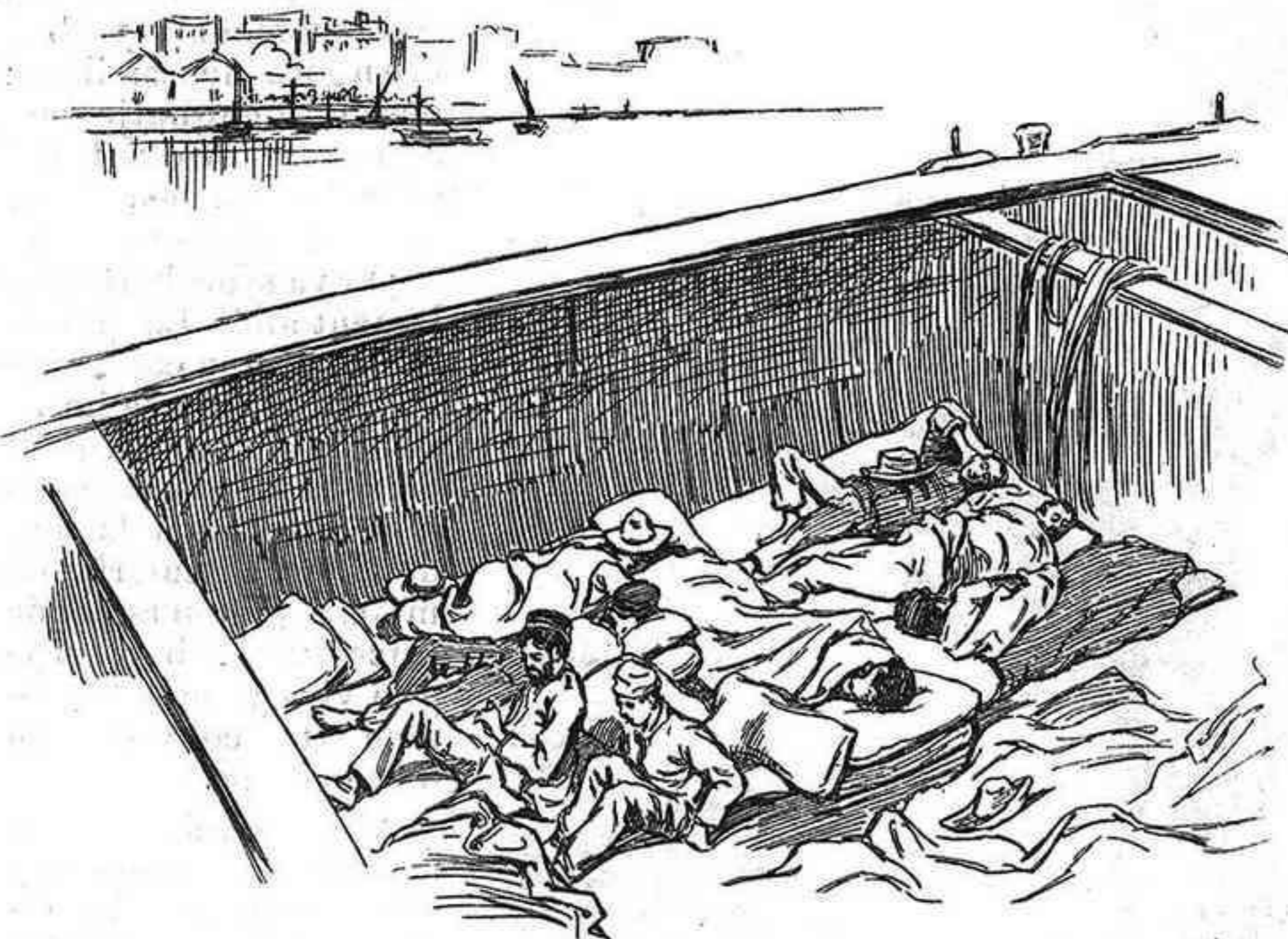
— El famós artista, l' actor per tot arreu aclamat y aplaudit ...

— ¿L' actor?... ¡Ayl!...

— ¡Quín pes me vaig treure de

Del Montserrat al hospital.

Una barca transportant malalts graves.

sobre! La vena 'm va caure dels ulls.

¡Lo meu perillós vehí era senzillament un có-mich.... qu' estudiava 'ls seus papers!

A. MARCH.

LAS NENAS CURSIS

Romanso d' istiu que pot cantarse en lo Passeig de Gracia, acompanyat de la banda.

Moltas d' ellas ja han deixat las corbatas á recó,

moltas altras lo fogó de planxar ja han apagat. Se cruspeixen á peu dret quatre monjetas contadas, y ¡apa! en quatre esgarrapadas a posarse 'l gran barret.

Y sas mamitas per no ser menos al cap se posan també 'l cabás y al passeig venen ab sas filletas, y sent tan cursis ¿qui no 'n fa cas?

Davant del café Colón se troban ab las Martínez, las de López, las Calínez y altras cursis que hi ha al mon. Fan rotllo al mitj del passeig; s' omplan de petóns la cara, y algun jove que ho repara

agafa rampa y mareig.

Y totas juntas van passejantse Passeig de Gracia amunt y avall; lo cos bellugan ab cert estudi, d' olors n' escampan un devassall.

— ¡Quina sed! ¿aném á beure una gaseosa?— diu una.

— Val un ral, una fortuna (diu una altre) val més seure.— Com fer gasto las arredra, y fan pagar la cadira, las grans senyoras ... de fira s' assentan en banchs de pedra.

Y allá sentadas fan la brometa, de tot se riuhén; pel seu davant no hi passa un jove que no 'l retallin, y que no 'l trobin poch elegant.

— Fillas: una pussa 'm pica, que no 'm dona poch treball

Malalts al cuydado de la Creu Roja.

(diu la *mamá*). Aném avall
que m' espussaré una mica. —
Y al aixecarse del banch
s' hi acostan tres senyorets
que portan calçats d' aquests
que van bé per fer l' os blanch....

—¡Quina elegancia!—

(diuhen las nenas)
heus aquí 'ls únichs
que elegants son.
¡Ay! ja s' acostan;
si 's declaravan
la sort fariam
més gran del món.

Las acompañan á casa
(quin pis d' un carrer desert),
y 'l vigilant quan ha obert,
diu á n' als joves:—¿Qui 's casa
avuy dia ab tals enganys?
Ja ho veuhen: Semblan senyoras
y son unas planxadoras
que no 'm pagan fa dos anys.—

Y aquellas nenas
mentres s' enfilan,
aixís "urmuran:
—Potser demá
un d' aquests joves
pujará á casa
per demanarme
á la mamá.

L' AVI RIERA.

UNA COPLA

¡Quánts recorts tinch d' aquella colla de músichs!... Cada volta que ma imaginació renova aquell bon temps passat, llavors qu' en *Madama* y 'l *Carrasco* eran *artistas*, encare 'm venen ganas de riure recordant alguna de tantas tribulacions en que cada dia 's trobava aquella copla baratera. Tantas cosas li ocorregueren; tants epissodis tinch anotats, que ma cartera sembla distreta novela al comensar las aventuras de la copla del *Carrasco*.

Aquí no 'ls apuntaré tots los percansos; no per por de cansar al estimat lector, puig que sós detalls, son del tot xistosos; sino porque no puch disposar de molt lloch, havent de ser lo mes concret possible.

N' apuntaré un sol; atenentme á que per mostra basta un botó.

Al grá.

Una vegada, van llogar á Santa Cristina la copla del *Carrasco ab anyadits*; vull dir que llogaren de mes a més, alguns músichs, verdaders *artistas*, entre 'ls quals hi figurava l' íntim amich meu Joan Figueras, com á *flauta*. Eran contractats per quatre pessetas cada un y sopá d' *arrós*. Lo sopar va ser lo mes dolent possible; las pessetas van ser bonas, segons confessió del meu amich.

Comensá 'l ball; acabat lo vals primer, aquell amich de la flauta veyent que l' intermedi de ball á ball se feya interminable, per distracció se posá á tocar á mitja veu una americana molt en boga en aquell temps. Los seus companys músichs, van entusiasmar-se y volguereren tan sí com no, tocar la tal americana, pro com era bastant difícil per molts d' aquells *artistas* que lo negre 'ls feya nosa, se tingué d' ensajar allí mateix, mentres esperavan lo moment de comensar lo següent ball.

La concurrència, es clar, al sentir los acorts (que á dir la vritat semblavan mes de polca que de americana) se posá á ballar fins que 'l del fiscorn que tenia molt mal génit, s' aixecá furios exclamant:— ¡Burros, no balleu! ¿no ho veyéu qu' ensajém?— Las *parejas* mitj escorregudas s' entornaren á puesto,

esperant qu' acabessen l' ensaig, y comensessen de veras.

Per fi, van tocar formals lo ball qu' era d' ordre y en acabat, vinga altra volta ensajar la ditxosa americana, qu' encare no sortia á gust del director. ¡Qué havia de sortir, pobreta, si la majoria d' aquells músichs s' entrancavan ab las quas de las *corcheas*! Altra vegada se posavan á ballar las parellas y altra volta 'l del fiscorn ab tó de fiscorn los advertí de qu' encare ensajavan.

Aixó durá fins al penúltim ball que precisament s' esqueya ab americana. Comensan tots los músichs á rompre, mes serios que un nap de Campmany, l' americana tan ensajada, y vinga tocar sens moures ningú per ballar. Ja eran cap al fi, y 'l del contra-baix, extranyat de tal indiferencia, ho feu notar al del fiscorn, aquest, tocat de l' amor propi, s' aixecá dret y cridá ab tota la forsa d' aquellas manxas que per pulmons tenia:—¡Ja podeu ballar ara! y dos ó tres concurrents contestaren:—¡Tafoy! ¿qué no ensajeu?

Lo meu amich músich no pogué mes y caygué mitj mort de riure sota 'l tablado, anant á parar son cap dintre un gibrell plé d' aygua que tenian preparat pera regar. Si no hi corren s' ofega. Com qu' ell ab la flauta feya lo cant principal, van quedar fent *bop bop* los instruments de vent y *nyich nyich* los instruments de corda. Tots tingueren de parar de tant riure, menos lo del fiscorn que no reya may, qui quedá fent *bop bop* tot sol, y com qu' era un home que no sabia de cap manera acabar quan ell sol tocava, segons explicacions dadas pel meu amich, aná seguint lo *bop bop, bop bop*, suan uns *sigrons* com *gotas*. Al últim ja cansat y sent molt pregat pera que acabés, para en sech exclamant:—¡Ja n' hi ha prou!! acabi com vulgui!

Aquella americana la feren repetir tres vegadas, y totas tres s' acabá com lo rosari de la aurora.

***

Jo havia vist mes de quatre voltas al *Carrasco* en una sardana, tocar la *tenora* ab lo puro á la boca; anarhi un entussiasta seu ab un porró d' ayguar-dent, posarli á la boca y seguir ell tocant, fumant y bebent tot d' un plegat, ab una frescura especial.

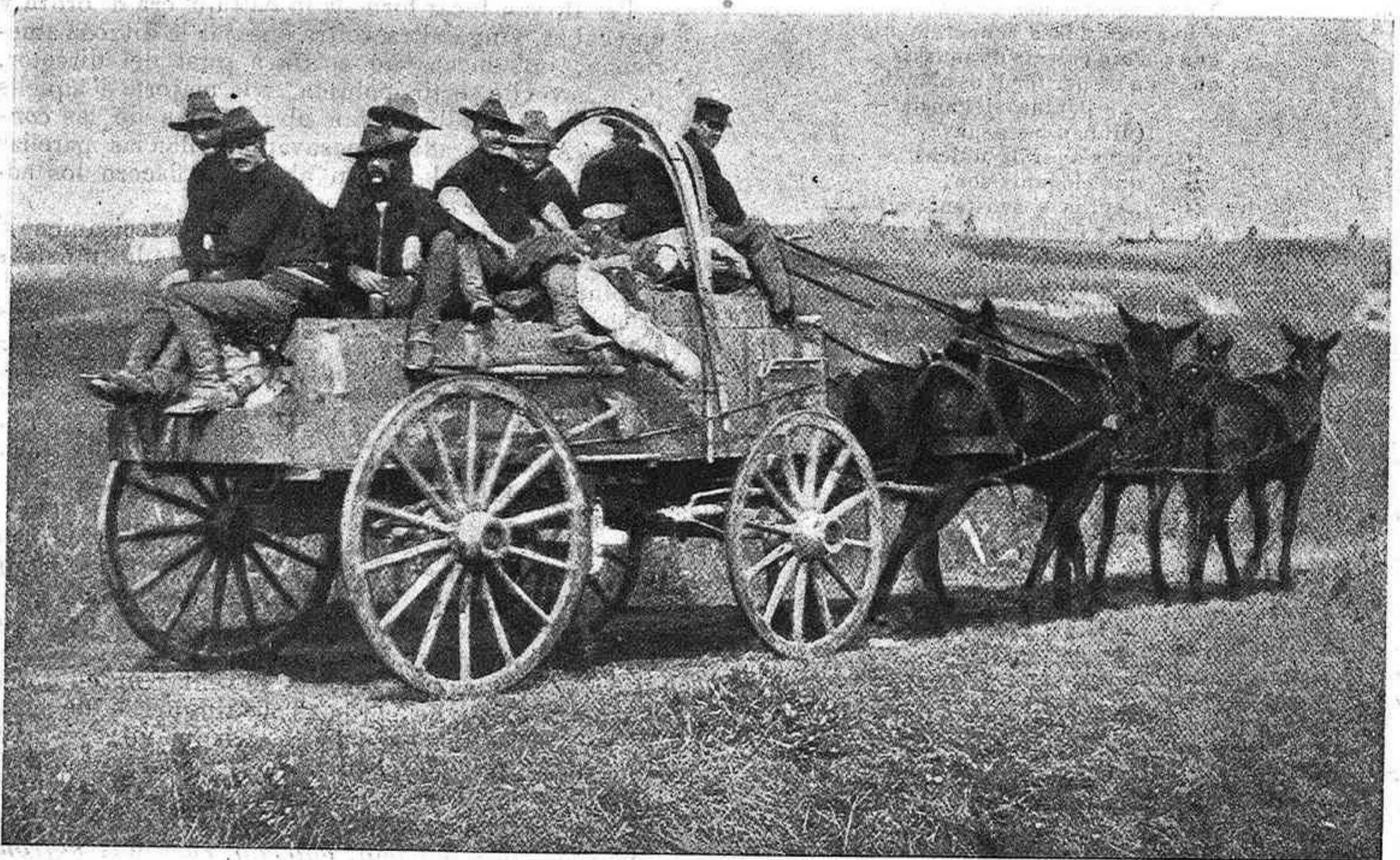
¡¡Era un verdader y excepcional *artista*!!

MERO COL.

QUADRET

Era 'l dia del Corpus.

Rihent y fent gatzara,
en ton balcó 't vaig veure
ostentant ta hermosura descocada.
Cada una de las joyas que lluhias
es el tribut ab que la bestia humana
ha pagat els plahers que concedeixes
als qu' en ton cos s' afartan;
es un reblat grillet de la cadena
que al vici 't te fermada.
En tant la professó son curs va fentne
voltant carrers y plassas,
pel davant teu desfilan
els assilats d' aquella santa casa
que recull als bordets, quan los rebutxan
moltas mares com tú, sens cor ni entranyas
y 'ls vas tirant carmel-los y ginesta,
encorajante las brutals rialladas
dels sacerdots del vici,
desvergonyida cort que 't rodejava.
Un paquet de carmel-los al cap bota
d' un d' aquells nens *sens pares*,
qui, com reconveninte,
alsa planyivol sa carona d' ángel.
Vols repetir la broma y á las horas
no sé en ton cor qué passa

Grupo de *Rough-Riders* dirigintse al punt de concentració.

que fixa en ell ta vista espahordida,
del balcó á n' el empit abalansada,
un crit de:—¡Fill!—en la garganta ofegas
el plor ton rostre amara
y avergonyida fuges
mentre 'ls satélits teus miran y callan!

JAPET DE L' ORGA.

La desesperant pero inevitable monotonía d' aquestas revistas, s' acaba.

Próxim lo fi del istfu
y tota la gent tornant,
los empressaris ja están
fent lo cap viu.

Y aquí y allá no 's parla de res més que d' organizació de companyias, de confecció de cartells, d' oberturas de temporada y sobre tot d' obras.

¿Obras dramáticas, cómicas, líricas?

No senyors: obras de fustería, ferreteria, lampistería y mestres de casas.

Tothom n' está fent.

Romea fa obras—que per cert, diu que deixarán lo teatro notablement embellit y millorat;—l' *Eldorado* fa obras, el *Gran-Via* fa obras: la *piqueta* de la reforma (estil poétich) y 'l pinzell del escenógrafo traballan de valent, y si las veus que circulan no exageran, al obrirse 'ls teatros en la próxima temporada la primera ovació del públich será pels empressaris que ab tan rumbo y bon gust han sapigut restaurar y transformar los seus locals.

Per ahir estava anunciada l' obertura del teatro de *No*

vedats; pero com també ahir LA ESQUELLA entrava en máquina.... ¡velay! com diuhén á Valladolid; que en aquest cas equival á dir que 'ns es impossible donar lo nostre parer respecte á plats que no hem tastat.

No estaré, ab tot, fora de lloch, comensar á fer constar que en aquest hermós teatro hi actuará una companyia d' ópera italiana dirigida pel gran Goula; que en la llista d' artistas hi figuran noms molt ben reputats y que de bonas á primeras ja 's presenta la *Lakmé*, famosa ópera del mestre francés Delibes.

**

Ara, posats ja al tanto de lo que se 'n pot dir «sinfonia de la próxima campaña teatral», farém punt y aparty darrém á corre-cuyta un vistasso á lo poch que aquesta semana cau baix la nostra jurisdicción.

LIRICH

Lo que comensá per funcions sueltas, ha acabat per convertirse en abono, ab no poca satisfacció del públich aficionat á la bona música, que acut al teatro del senyor Arnús com més va ab mes entusiasme.

Veritat es que las funcions d' ópera que allí 's donan valen realment la pena de sentirse. La senyoreta Barrientos avansa cada día ab un aplóm que sorprén, y 'l seu nom es avuy ja lo suficient per omplir un cartell... y omplir un teatro.

Il Barbiere di Siviglia, cantat diumenje passat, fou per la simpática artista ocasió d' un nou triunfo, que compartí ab tots los que la secundaren.

Segons los anuncis, lo diumenje próxim va la *Traviata*, cantant la senyoreta Barrientos la part de protagonista.

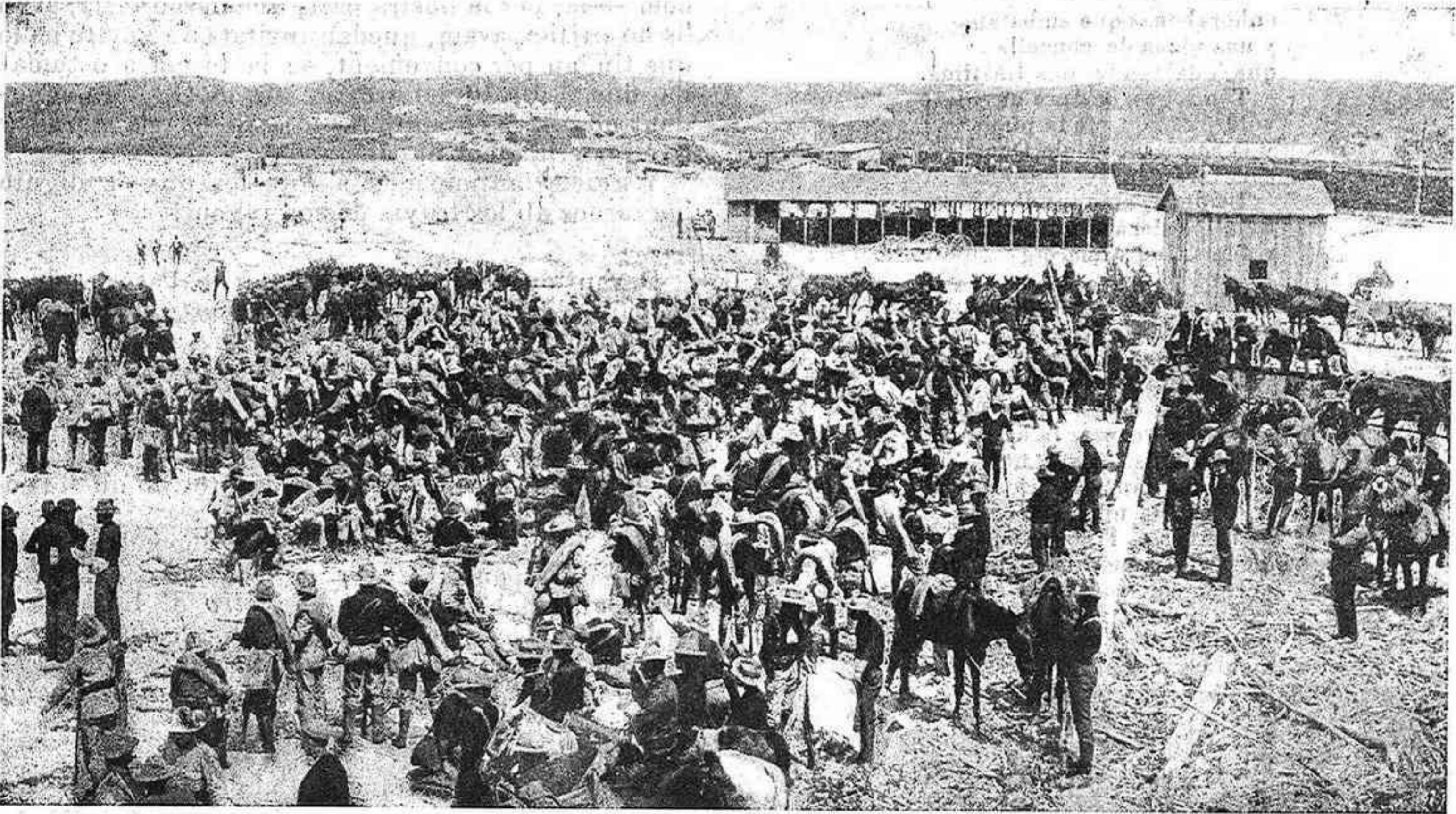
TIVOLI CIRCO-EQUESTRE

De moment, res de nou.

Continuan els *O'Learys* cautivant al públich ab la seva incomparable destresa; continúan els *Wonders* carregant ab el pes del programa y evidenciant que en los assumptos qu' ells portan entre mans no hi ha mes *lley* que la forsa; continúa la arrogant madama *Bedini* exhibint en *Mazzeppa* totas las sevas gracias... y continúa l' empressari fent unas entradetas que Deu n' hi dó.

NOTAS DE LA GUERRA

Lo regiment de *Rough-Riders* embarcantse en el transport *Miami*.

Campament nort-americaná.—Una barbería improvisada.

Pantomima en perspectiva: *Un viaje en Méjico...*
¿Será 'l que va ferhi en Pando per comprarhi queviures?

CONCERTS D' EUTERPE

Dijous de l'altra senmana, ab molta concurrència, tingué lloch lo quint de la temperada, qu' era á benefici del mestre de la Societat, senyor Sadurní.

Hi hagué aplausos pel coro y pel seu laboriós director, y especialment per la senyoreta Giardini que en obsequi al beneficiat interpretá magistralment un número del programa.

N. N. N.

A UN AMICH QUE 'S VOL CASAR

Dius, amich, que 't vols casar
y ma opinió me demanas,
puig sempre d' un que ja ho es
es bó sentir com ne parla.

Lo meu concell es molt curt,
puig sols te dich:—Cásat, casat;
ja veurás com al poch temps
fins me 'n donarás las gracias.

Si vols ara, explicacions
per le que 't pogan fer falta,

també te las donaré
y aquestas serán més llargas.

Casat, haurás de sufrir
enhorabonas que embafan,
y una récua de concells
que 't deixan fet una llástima.

Ton sogre, sempre un Plató
voldrá esmenarte la plana
y la sogra un vel de Deu
sols farà péndret rabiadas.

La dona, ab tant d'estimar
avuy perderá la gana
y demá tindrà mareig
y demá passat... la passa.

Deixo encare tot alló
de gratarse la butxaca
per defenses y pegats
y ferse tirar las cartas

Després vindrá un nen petit
que 't farà caurer la baba;
un nin, potsé 'l més bufó,
més... ploraner com los altres.

Al ser de nit, benehirás
á la inversa, l' hora santa
que va engendrarlo l' amor,
perque sumica y may calla.

Tú li farás fer non-non
passejantlo per la sala
mentres rosega un biscuit
sa mare debilitada.

Y ¡ay del dia! pobre amich,
que 't digui qu' altra vegada...
que li sembla... que qui sab...
molts duptes, pero may falla.

Si tenint sols un marrech
passas las ditxas contadas
calcula 'sent quatre ó cinch
si 't farán passar las ganas.

Repeteixo, per lo tant,
lo que t' he dit:—Cásat, cásat;
ja veurás com al poch temps
fins m' en donarás las gracias.

PISTACHO

ESQUELLOTS

Crida:

A tots los col·laboradors literaris y artístichs de
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, salut y bon gènit.

LO DESPOTISME DEL INGLÉS

—Talla, noy, talla, que 'n Morris ho mana.

Sabrán com estém preparant los materials pera la confecció del *Almanach* del pròxim any 1899, y com seria, per la nostra part, una descortesia, si no 'ls ho participavam, quedan invitats á remetre'ns lo que tingan per convenient, en la forma acostumada, fins al día 10 del pròxim mes de Octubre, quedant nosaltres en aprofitar lo que 'ns sia digne y que materialment hi cápiga.

Y gracias anticipadas á tots los que 's dignin honrarnos ab los fruyts de son ingeni.

Davant de una casa situada en lo Passeig de l' Aduana s' hi ha estat formant aquests últims días una qua molt llarga.

—Ay, ay—deya un transeunt—jaquí també descambian bitllets?

—No—li va respondre un dels presents—aquí se 'ls quedan sense descambiar. Los bitllets, la plata, 'ls céntims aquí s' ho barrotan tot: lo que hi entra ja no 'n surt.

—Jo 'm figurava que era una dependencia del Banch d' Espanya...

—Del Banch?... Digués del *Potro* d' Espanya y estaria en lo cert. ¿Qué no sab, infelís, que en aquesta casa cobran las contribucions?...

—Ja veurá, dispensi... com que jo, *afortunadamente*, no 'n pago...

**

Casi tenia rahó 'l transeunt al donarse per afortunat de no pagar, ó millor dit de no tenir res, ni propietat, ni industria, que l' obligués á satisfacer contribució de cap mena. Trobantse en tal situació era un de tants espanyols dels que s' han adelantat á tots els demés, ja que dintre de poch temps, tal com van las cosas, no hi haurá ningú que 'n pagui, perque no hi haurá ningú que tingui res.

Y de moment s' estalvia la molestia de tenir que anar á fer qua per afluixar la mosca.

**

Avants las contribucions se passavan á cobrar á domicili. Els que no las satisfeyan quan els eran presentats los recibos, podían anarho á fer, dintre del plasso marcat, en la corresponent agencia. Pera major comoditat dels contribuyents n' hi havia quatre: una en lo districte del Born, en lo districte de l' Audiencia un' altra y en los del Hospital y la Concepció las restañts.

En cambi, avuy, lo de passar á cobrar á domicili sembla que s' ha suprimit en gran part; y las quatre agencias han quedat reduhidas á una sola: la del Passeig de la Aduana.

D' aquí vé, donchs, la gran qua dels paganos.

Pero tot se correspón... tot está en relació. A la qua dels contribuyents hi ha que afegir la qua de la mateixa contribució. Una qua de un trenta per cent de recárrech.

¡Qué s' hi ha de fer!... El govern ens te ben amarrats per la qua!

Un aplauso al bisbe de Salamanca.

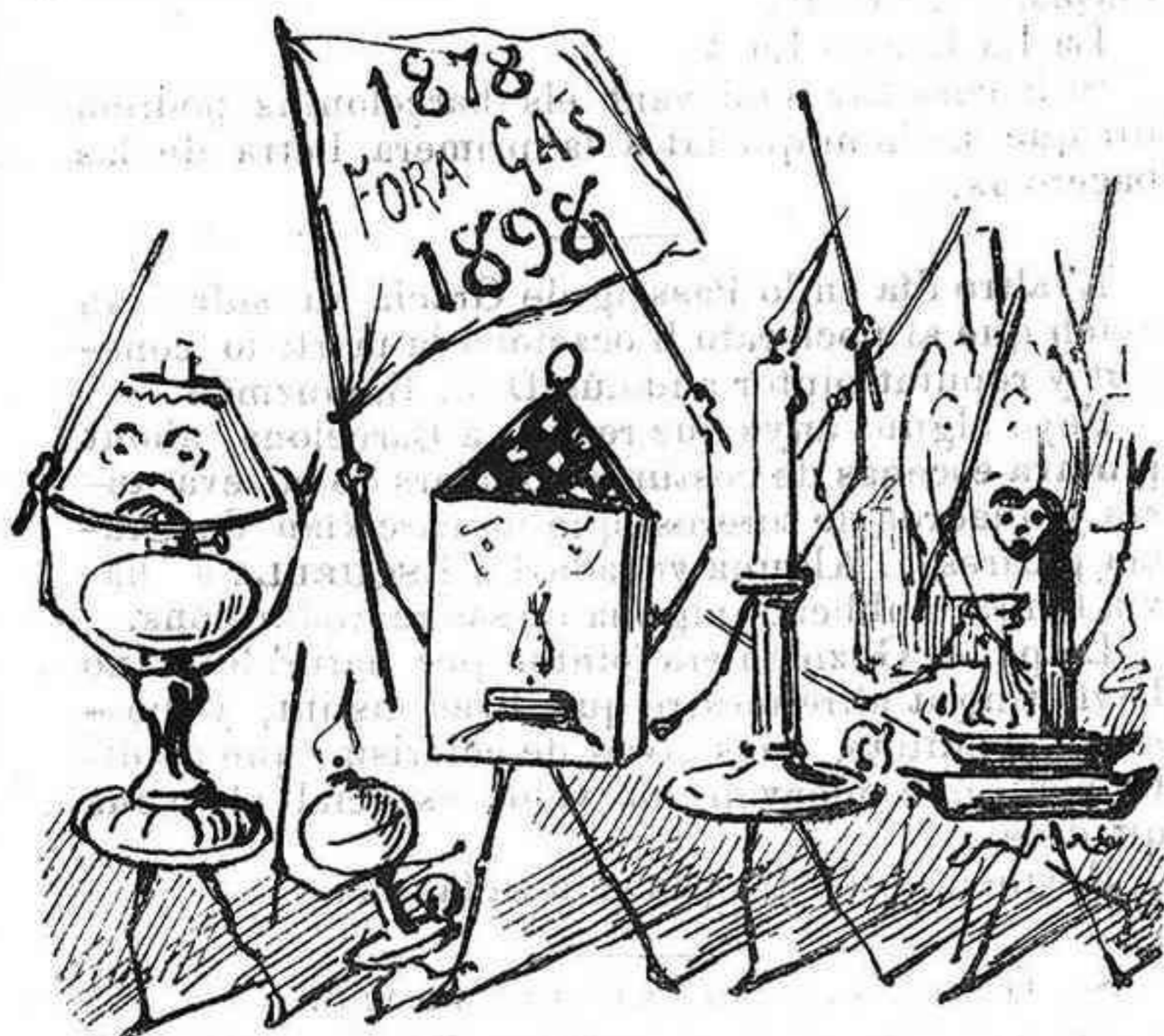
Y li dono perque se 'l mereix la seva pastoral abogant en favor de las mantellinas y tronant contra 'ls barrets que usan las senyoras.

La decissió del Sr. Bisbe es tan resolta, qu' en lo successiu els Párrocos y sacerdots de aquella dióccesis «no admitirán á la mesa eucarística á señora ó joven alguna que no se acerque con mantilla á la cabeza á recibir al Señor.»

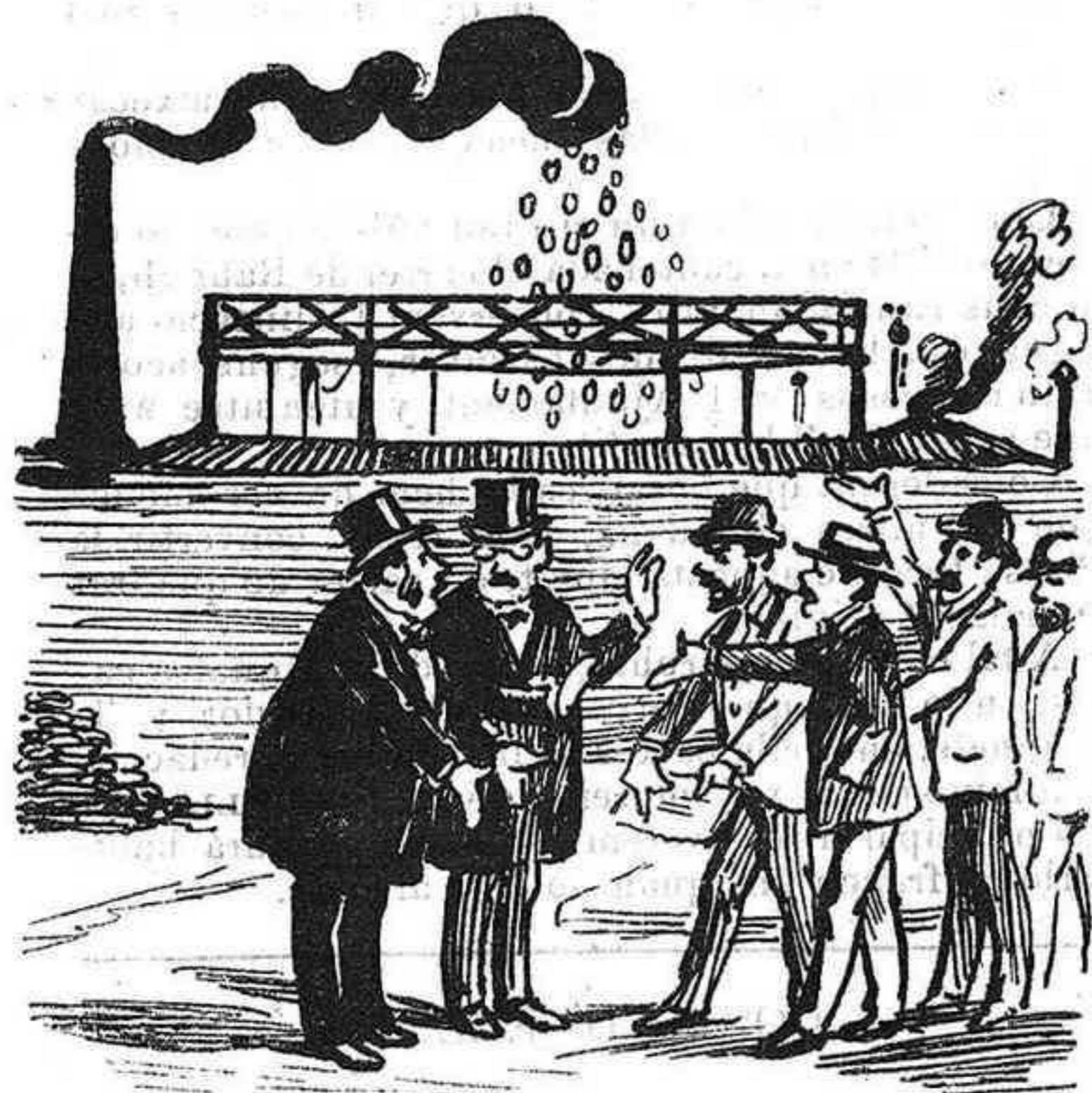
Aixís es com s' ha de fer. Per anar á rebre 'l Senyor, que hi vajan ab mantellina qu' es la prenda que mes las afavoreix.

**

LA QUESTIÓ DEL GAS

—¡No volém pagar!

—¿Treuen lo recárrech, ó no?

En últim cas, ho arreglarém d' aquesta manera.

Ara sols desitjo que tots els bisbes d' Espanya segueixin l' exemple del de Salamanca.

Si jo calés mitra, no m' hi pensaria gens.

Expediria una pastoral fent lo panegirich de aquella prenda espanyola per excelencia: concediria indulgencia plenaria á las senyoras y senyoretas que l' usessin, y excomunió major á las que anessin no sols á la iglesia, sino també al teatro, portant sobre del cap una de aquelles baluernas que ab lo nom de sombreros, tapan la vista del escenari.

Preguntan ¿com justificaria la meva intervenció episcopal en cosas tan profanas com son las de teatros?

De una manera molt senzilla. «No vulguéu—diria á las mevas místicas ovelletas—que 'ls senyors que 's trobin assentats darrera vostra, passin la nit renegant, que 'ls pecats qu' ells cometin, sentne vosaltres la causa, anirán á caure sobre la vostra conciencia.»

Ja veuen com ab una mica de bona voluntat tot se podria compondre.

Y la veritat es que la qüestió dels sombreros als teatros, si no l' arreglan els bisbes, ja no l' arregla ningú.

¿Qué importa que haguém perdut Cuba y Puerto-Rico? ¿Qué hi fa que en la conferencia de París perdém las Filipinas?

—Aixó es res—diria en Toni Grice si tornava al mon.

Y ho diria ab motiu considerant que tots aquests desastres están de sobras compensats per l' anunci de un gran aconteixement que 'ns tornarà de mort á vida.

¿No diu tothom que aquí fa falta un home?

Donchs ja l' hem trobat.

¿No saben quí es?

—¡En Lagartijo!...

***

L' emperador, lo califa del toreig, torna á deixar-se creixer lo quot. L' escena de la tallada de aqueix adminicul capilar que la fotografia ab multiplicadas reproduccions va escampar pel mon enter, omplint de dol el cor de tota la humanitat civilisada, no va ser un acte definitiu com tothom temia, sino un compás d' espera.

Ha arribat l' hora de la resurrecció del mes gran y celebrat dels prestigis espanyols.

Y comprenent en Lagartijo la necessitat de realisar lo nom d' Espanya als ulls del extranger, reanudarà lo seu treball á Fransa, ahont ja te contractadas quatre corridas per las quals ha de percibir 120,000 franchs que al cambi corrent suman 194,400 pessetas.

Després torejará á Espanya com en sos bons temps, y acabarem de tornarnos ximpls... qu' es lo únich que necessitem pera ser lo poble mes felís de la terra.

L' Acadèmia mèdica de Bruselas ha informat distintas vegadas al govern de aquella nació respecte á la conveniencia de suprimir la obturació de ampollas ab taps mecánichs revestits de *cautxuch* com las que aquí s' usan per las gaseosas y cervezas.

Y l' govern belga ha donat las ordres corresponents á fi de que sols s' usin taps de suro nous, per considerar als demás vehículs abonats de tota classe de microbis, especialment de la sífilis y la tuberculosis.

Prénguinne nota 'ls tapers del Ampurdá, y preguntin á las Academias mèdicas espanyolas.

—Y donchs vosaltres ¿que dormiu?

LO DRAMA DE GINEBRA

ISABEL DE BAVIERA, emperatriu de Austria.
Assassinada á Ginebra 'l dissapte passat per l' italià *Lluís Luccheni*.

Ahir al vespre quedá tancat lo «Concurs de Cubertas pera l' *Almanach de LA ESQUELLA*» del any que vé.

La premura del temps no 'ns permet donar detalls, pero volém fer constar, pera satisfacció dels lectors y dels concurrents al Concurs, que son moltes las cubertas rebudas y qu' estém altament agrahits per la manera com los nostres artistes han respost á la crida de *LA ESQUELLA*.

Continúa dihentse que 's prorrogará indefinidament l' obertura dels curs universitari en las Universitats, Instituts y Escolas especials.

Ben mirat, es lo millor que pot ferse.

Lo que avuy convé no son pas llicenciats, ni doctors, ni sabis de cap mena.

Cada día es mes pesada la carga que s' ha tirat sobre las espatllas dels espanyols, y quants mes burros sigan á portarla, menos pesada será.

Diumenje van efectuar-se las eleccions de Diputats provincials.

O millor dit: diumenje havían d' efectuar-se.... perque d' electors á votar no crech que vaji anarn'hi ni un.

Si un hi va anar, que m' ho digui, y prometo posarli 'l nom á *LA ESQUELLA*, perque tothom 'l conegui y tothom l' admirí.

**

A un dels candidats, que á pesar de tot, va sortir elegit, un seu amich va donarli l' enhorabona.

—Pero—va dirli—tu no representas cap districte de Barcelona, per mes que á Barcelona t' hajan donat l' acta.

—Donchs quin districte represento?

—Un districte del desert de Sahara.

Diuen que s' está preparant una combinació de governadors civils, en virtut de la qual, lo Sr. Larroca, deixarà 'l càrrech que desempenya.

Per substituirlo 's designa al Sr. Lúa, actual governador de Cádiz.

La La Roca á La A.

Si la cosa tira endavant els barceloníns podrém dir que 'ns hem quedat á la primera lletra de las bacerolas.

L' altre día en lo Passeig de Gracia va sufrir un atach que al poch rato li ocasioná la mort, lo conegut y reputat pintor andalús D. J. B. Guzmán.

Feya alguns anys que residía á Barcelona, ahont pintava escenas de costums populars de la seva terra y quadros de toreros, que no careixían de gracia picaresca. Alguna vegada *LA ESQUELLA* s' havia honrat publicant alguna de sas reproduccions.

Lo pobre Guzman era pintor per naturalesa: no havia tingut altre mestre que 'l seu instinct, y possehia qualitats, mes aviat de colorista, que de dibuixant, que donavan un valor especial als seus quadros.

Envihém lo nostre pésam á sa familia.

Sr. Griera: vaig á ferli una proposició:

En vista de que, á pesar del plano Baixeras, que tantas pessetas costa á Barcelona, tothom, en materia de construccions, fa lo que li dona la real gana;

Considerant que al carrer del Rech, s' ha aixecat una casa, que rebassa las líneas del plano de reforma;

Considerant qu' en un siti tan públich com lo carrer de Fernando cantonada al carrer de Raurich, se 'n construeix un' altra, conservant l' alineació antiga, que hauría de desapareixer, segons acorts antichs presos per l' Ajuntament, y atenintse á lo que aconcella 'l bon sentit;

Considerant que nosaltres no hem de ser menos que 'ls altres ciutadans, hem resolt convertir la Plassa Real de aquesta ciutat, en carrer de quadrat sumament original.

A tal efecte, construhirém un edifici á quatre caras, en lo lloch que avuy ocupan el sortidor y 'ls jardinetes, en quals baixos hi instalarem la redacció, l' administració y l' imprenta de *LA ESQUELLA*. Lo pis principal li reservarem per vosté, y podrá habitarlo de franch fins quan no siga arcalde.

COSAS D' ELLAS

—¿No trobas qu' es massa baix per anar al teatro?

—¿Baix?

—Sí: casi no tepará la vista á ningú.

LA PREVISIÓ DE 'N MORRIS

Quan vagi 'l tranvia elèctrich,
pel que pugui succehí,

darrera de cada cotxe
diu que hi 'nirá un vagó així.

UN CONSELL

¿Li convé aquest tracte?
Donchs, portis ab nosaltres
com ab tothom. Deixins tirar
las obras endavant... y vosté
fassa 'l pagés.

L' altre día va calarse foch
á un bon tros de bosch de la
montanya de Montserrat, pró-
xim á la dressera de Sant Ge-
roni.

Com succeheix en sem-
blants cassos s' ignoran las
causas del *sinistro*.

No obstant, un amich nos-
tre que 's trobava á Mont-
serrat, hostatjantse á Santa
Teresa y menjant al restaurant,
explicava 'l
fet de la se-
güent mane-
ra:

—¿Saben
qué ha sigut?
Una alsina

—¡Creume, no juguis; no juguis, gas;
que si m' hi poso, carregarás!

que va baixar á entaularse al restaurant. La varen
servir molt malament y li varen contar molt car. Y
naturalment va cremarse.

Segons noticias que han publicat alguns periód-
ichs, al *Avi del Parch*, durant la present tempora-
da, li serveixen 12 melons cada día.

Si l' *Avi* pogués parlar, no dupto que diria:

—Estich agrahidíssim als Srs. regidors, quan veig
que per alimentarme tots hi *posan el cap*.

Llegeixo:

«Con motivo de la coronación de la reina Guiller-
mina, el emperador de Alemania ha conferido á la
joven soberana, el mando del 15º regimiento de hús-
sares, de guarnición en Wandsbeck, cerca de Ham-
burgo.»

¡Una reyna de caballería!

Vels'hi aquí una cosa enterament nova que no 's
veu ni als jochs de cartas.

L' altre día un jove va acostarse á un dels em-
pleats del municipi que 's dedican á regar carrers:

—Cuyti—va dirli—deixim la manguera, que allá
ve 'l meu sastre empaytantme y trayent xispas.

—¿Y que 'n vol fer de la manguera?

—Donarli una dutxa, á veure si li apago 'ls fochs.

Va dir cert día en Marsans:

—No es que jo vulga alabarme,
pero puch considerarme
com un talent dels més grans.—

Y ab satírica intenció
li contesta l' amich Huarte:

—No es que vulgas alabarte,
pero t' alabas per xó.

—Sent aixís, amich Pascual
que sempre fumas de gorra,
quan'te demanin tabaco
no digas may que no 'n portas,

EFECTES DELS BANYS

—¡Y deyan qu' engreixavan tant!

—¡Y deyan que retornavan l' alegríal

com ho sols dí, ó que no 'n gastas;
digas més bé que no 'n compres.

—Lo teu promés Paulina ahir portava
á sobre una pistola.—No ho vull creure.
—Donchs noya jo ho vaig veure....
es á dir, ben segura ja n' estava
y ademés sense ell véurem jo li veyá
lo bulto que li feya.

—Al mon tothom té una gracia—
va dí en Tofol á l' Arturo
y aquest li va contestar:
—Es cosa que jo no dupto.
Tothom té una gracia y tú
naturalment, m' afiguro
que també 'n deus tení alguna.
—Si senyó y me 'n congratulo.
—¿Quína es la gracia que tens?
—Sabé imitá 'l bram del burro.

J. PONT Y ESPASA.

QUENTOS

Al director de una casa d' empenyos li va passar una aventura molt curiosa.

Serían las dotze de la nit quan va sentir lo timbre del teléfono tocant desafortadament. Com es natural va saltar del llit, y posantse al aparato, va sentir que li preguntavan:

—¿Es ab D. Fulano de Tal ab qui tinch el gust de parlar?

—El mateix: ¿qué se li ofereix?

—Podría dirme quína hora es?

—¿Y per aixó m' ha fet saltar del llit?

—Ja veurá, tinch molta necessitat de saber l' hora, y com que aquest matí hi empenyat lo rellotje á casa seva, he pensat que ningú millor que vosté podría dirme'ho.

Un amo pren al seu servey un criat molt estúpit.

—Escolta Joan—li diu un día:—Vull que 'm donguis el bon día sempre que m' aixequi ¿ho tens entés?

—Sí, senyor: perdi cuydado.

En aquell mateix moment l' amo dona mitja volta per anarse'n, tropessa ab una alfombra y cau tan llarch com Deu l' ha fet.

Y 'l criat lluny de corre á auxiliarlo, permaneix inmóvil com una estatua.

—Animal!—cria l' amo:—¿Qué fas aquí? Semblas un estaquirot.

—Dispensi, senyoret: estava esperant que s' aixequés per donarli 'l bon día.

A un comerciant, home molt meticulós que ha lo-grat reunir una gran fortuna, se li presenta un día un jove enginyer, amich de la familia, y li diu ab aire solemne:

—D. Lluís: tinch l' honor de demanarli la ma de la seva filla.

—¿Quína?—pregunta D. Lluís ab molta calma.

—¡Cóm s' entén!... De filla no 'n te mes que una.

—Es veritat; pero la meva noya te dugas mans.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

XARADA.—En-ga-nya-ri-a.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

TRADICIONES
Y LEYENDAS
ESPAÑOLAS

LA NOCHE
TOLEDANA

POR
LUCIANO GARCIA DEL REAL

Un tomo 8.º Ptas 1.

C. GUMÁ

LA SENYORA
DE TOTHOM

HUMORADA EN VERS, ILUSTRADA PER
M. MOLINÉ

Un tomet de 32 planas ab una cuberta de
color.

Dos ralets y bon profit.

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López) VAN PUBLICADOS
60 TOMOS

Tomos

- 1.—R. de Campoamor.—Doloras.—1.ª série.
- 2.— id. —Doloras.—2.ª série.
- 3.— id. —Humoradas y cantares.
- 4.— id. —Los Pequeños Poemas. 1.ª série.
- 5.— id. — id. — id. — 2.ª série.
- 6.— id. — id. — id. — 3.ª série.
- 7.— id. —Colón, poema.
- 8.— id. —El Drama Universal, poema, t. I.
- 9.— id. — id. — id. — t. II.
- 10.— id. —El Licenciado Torralba
- 11.— id. —Poesías y Fábulas. 1.ª série.
- 12.— id. — id. — id. — 2.ª série.
- 13.—E. Pérez Escrich.—Fortuna.
- 14.—A. Laso de la Vega.—Rayos de luz.
- 15.—F. Urrecha.—Siguiendo al muerto.
- 16.—A. Pérez Nieva.—Los humildes, cuentos y silnetas.
- 17.—Salvador Rueda.—El gusano de luz.
- 18.—Sinesio Delgado.—Lluvia menuda.
- 19.—Carlos Frontauru.—Gente de Madrid.
- 20.—Miguel Melgosa.—Un viaje á los infiernos.
- 21.—A. Sánchez Pérez.—Botones de nuestra.
- 22.—José María Matheu.—¡Rataplán! cuentos.
- 23.—Teodoro Guerrero.—Gritos del alma.
- 24.—Tomás Luceño.—Romances y otros excesos.
- 25.—L. Ruiz Contreras.—Palabras y plumas.
- 26.—Ricardo Sepúlveda.—Sol y sombra, prosa y verso.
- 27.—José López Silva.—Migajas.
- 28.—F. Pi y Margall.—Trabajos sueltos.
- 29.—Emilia Pardo Bazán.—Arco iris.
- 30.—E. Rodríguez Solís.—La mujer, el hombre y el amor.

Tomos

- 31.—M. Matoses (Corzuelo).—¡Aleluyas finas!
- 32.—E. Pardo Bazán.—Por la España pintoresca (viajes)
- 33.—Antonio Flores.—Doce españoles de brocha gorda.
- 34.—José Estremera.—Fábulas.
- 35.—Emilia Pardo Bazán.—Novelas cortas.
- 36.—Emilio Fernández Vaamonde.—Cuentos amorosos.
- 37.—Emilia Pardo Bazán.—Hombres y mujeres de antaño
- 38.—Javier de Burgos.—Colección de cuentos.
- 39.—E. Pardo Bazán.—Vida contemporánea (costumbres).
- 40.—J. Ortega Munilla.—Novelas íntimas.
- 41.—Francisca Sarasate de Mena.—Cuentos Vascongados.
- 42.—F. Pi y Margall.—Diálogos y artículos.
- 43.—Carlos Bernard.—Caza de los amantes.
- 44.—Eugenio Sué.—La condesa Lagarde.
- 45.—Rafael Altamira.—Novelitas y cuentos.
- 46.—J. López Valdemorero.—La niña Araceli.
- 47.—Rodrigo Soriano.—Por esos mundos.
- 48.—Luis Taboada.—Perfiles cómicos.
- 49.—Benito Pérez Galdós.—La casa de Shakespeare.
- 50.—F. Salazar y Quintana.—Algo de todo.
- 51.—Mariano de Cavia.—Cuentos en guerrilla.
- 52.—Felipe Pérez y González.—Peccata minuta.
- 53.—Francisco Alcántara.—Córdoba.
- 54.—Joaquín Dicenta.—Cosas mías.
- 55.—J. López Silva.—De rompe y rasga.
- 56.—Antonio Zozaya.—Instantáneas.
- 57.—José Zahonero.—Cuentecillos al aire.

Precio de cada tomo DOS reales

ALBUM HUMORÍSTICO

publicado por el malogrado
JOSÉ LLOVERA
CON EL PSEUDÓNIMO DE PETREQUIN
Precio 2 pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebairas.

L' ÚLTIMA REMULLADA

Tousfalu

—Pendré aquest bany, y després ¡abur!... hasta que plogui.